

פחד דוד

עלון שבועי בעניני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק הטלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש הטלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 548

משכיל לדוד

פרשת תצוה

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

התעוררות לתשובה

ביום י"ז תמוז פסקו עם ישראל מלהקריב את קרבן התמיד, מכיוון שלא נותרו בידם כבשים, כמבואר במסכת תענית (דף טו, ב), אך במקום לדאוג על כך שאין להם כבשים ולהתבונן מדוע הגיעו לכך, הם נותרו בשלהם ולא התעוררו לבחון האם יש בכך איתנות משמים שעליהם לתקן את מעשיהם. ונבאר בדרך משל; כאשר אמא רואה שבנה הקטן אינו גדל ומתפתח כראוי, או שהוא נוטה לישון מעל ומעבר לשעות השינה המקובלות, לא אוכל במידה הנכונה וכדו', מיד מתגנב לליבה החשש שדבר מה איננו כשורה עם בנה, והיא הולכת לדרוש אצל רופאים על מנת לגלות מהו מקור הבעיה. ועל זה הדרך כאשר אדם חש שהוא אינו עולה ומתעלה בעבודת ה', אלא להיפך מדשדש במקום, ואולי יורד, אפילו מעט מדרגתו הרוחנית - עליו לדאוג על כך ואסור לו לנוח ולשקוט עד אשר ימצא פתרון לבעייתו. ומשום כך ברא הקב"ה את האדם באופן זה שכלל שהוא מזדקן שערתיו משתנות, בתחילה הן שחורות ובהמשך הן יחפכו לבנות. כמו כן פני האדם אינן נשארות חלקות ויפות כפי שהיו בצעירותו. וכל כך למה, הרי הקב"ה יכול היה לברוא מציאות כזו שהאדם ילך לבית עולמו בעודו רענן ויפה כבצעירותו, ומדוע האדם קודם מיתתו נראה זקן ותשוש?! ונראה שישוד הדברים נעוץ בכך שסימני הזקנה באים לעורר את האדם, שלא לעולם חוסן ושנות חייו עלי אדמות קצובים לו, ויבוא יום בו עתיד הוא להפטר מן העולם ולהיקבר באדמה. ובשל ידיעה זו על כל יהודי ויהודי להתעורר ולנצל את ימיו ללימוד התורה וקיום המצוות, מכיוון שיבוא יום וההזדמנות לעליה רוחנית תינטל ממנו, ועל פי מעשיו ידונו אותו מבלי יכולת לתקן. כמו כן על עם ישראל היה להתעורר ולדאוג מדוע אין להם אפשרות להקריב קרבן תמיד. מכיוון שהעדר צאן להקרבת קרבן מעיד על כך שהם פגמו בתורה ולא קיימוה בשלמות. אך היות ועם ישראל נותר באדישותו ולא חיפש מקור לקיים את התולע של הקדושה, ממילא כוחות הרשע גברו וחרבה ירושלים.

ובימינו שבית המקדש חרב ואין לנו יכולת להקריב קרבן עולת תמיד. מוטל על כל יהודי ויהודי להתעלות בתורה הקדושה,

ולפשפש ולבדוק במעשיו האם הם זקוקים לתיקון, ולהקפיד להיות במצב עליה כל הזמן. וכאשר האדם ינהג כך הוא יעניק משנה תוקף ועוצמה לכוחות הטהרה מול כוחות הטומאה. בדרך רמז ניתן להוסיף, שקרבן התמיד הוא בבחינת "ביטול תמידי", שהאדם מנמיך ומבטל עצמו בפני התורה. ו"תולע" זה מלשון - התעלות, דהיינו שיש התעלות דקדושה ויש התעלות דטומאה, ובוה שהאדם מנמיך עצמו הוא גורם להתעלות דקדושה.

כח הטהרה מול כח הטומאה

"את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" (שמות כט. לט) רבינו יוסף חיים זיע"א, בעל הבן איש חי מביא, שהסיבה להבאת עולת התמיד בבוקר ובבין הערבים היא, שעולת התמיד של בוקר מכפרת על חטאי הלילה ועולת התמיד של בין הערבים מכפרת על חטאי הבוקר. והיות וקרבן התמיד נקנה מכספי ציבור, יש ביכולתו לכפר על החטאים של כל העם. ומוסיף עוד בעל הבן איש חי ש"עולת" מלשון "תולע" הוא, שישנם מלאכים רעים שהם הקליפה, והם בבחינת תולעת הרוצה לאכול ולכרסם את כל המזדמן לפניה, ובוה שאנו מקריבים את עולת התמיד, אנו מחלישים אותם לבל יוכלו לפגוע בנו ולהשמידנו.

וזה מול זה ברא אותם אלוקים, כשם שיש מלאך של פורענות בשם תולע, כך ישנו מלאך של טהרה בשם תולע, אשר תפקידו להחליש את כוחו של התולע הרע על מנת שלא יוכל לבצע את זממו. ומניין שואב התולע הטוב את כוחו לפעול כנגד התולע הרע? מכך שהעם מקריב את עולת התמיד בבוקר ובבין הערבים. ובזכות הקרבת קרבן זה ביכולתו של התולע הטוב לבטל את כוחו של התולע הרע. וזו הסיבה שהקב"ה פונה ליעקב אבינו ואומר לו "אל תיראי תולעת יעקב" (ישעיה מא, יד), דהיינו אל תפחד מהתולע של הקליפה וכוחות הטומאה - מכיוון שגם לך יש תולע שביכולתו לכלות את כל אויבך.

אם כך, נשאלת השאלה כיצד הצליחו הגויים להחריב את הארץ? והשאלה מתעצמת לאור העובדה שבירושלים דרו תלמידי חכמים גדולים בעלי רוח הקודש אשר מעלתם הנשגבה היתה לאין ערוך, ואתם חכמים היו משביעים את מלאכי השרת שיבואו להחלם כנגד כוח המשחית ולא יתנו לגויים את האפשרות להחריב את הארץ, והיאך נתנה הרשות למשחית להשחית?! שאלה זו "על מה אבדה הארץ?" שאלו את החכמים והנביאים, אך לא היה בכוחם להשיב עליה, עד שבא הקב"ה בכבודו ובעצמו והשיב על השאלה על מה אבדה הארץ: "על עזבם את תורת", (נדרים פא, א), שהפסיקו להקריב את עולת התמיד - וכיון שהקרבן מכפר על חטאי היום והלילה, ממילא לא היתה להם הגנה. עם ישראל גוברים על אויביהם, רק כאשר הם מקריבים את עולת התמיד, אשר יש בו סמליות של עליה והתעלות, וממילא נתינת כוח לתולע של הקדושה. וצריך שיהא זה בבחינת עולת תמיד עליה תמידית. אך משפסקו עם ישראל להקריב את קרבן התמיד, לתולע של הקדושה לא היה כוח לגבור על קליפת הטומאה, ובשל כך עלה בידי הגויים להחריב את ירושלים.

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת תצוה ח' אדר א' תשע"א

ירושלים	תל אביב	באר שבע
16:47	17:01	17:04
18:00	18:01	18:02
18:39	18:32	18:35

הדלקת נרות
מוצאי שבת
רבינו תם

הילולא דצדיקיא

- ח - רבי אליהו הכהן מואיזמיר, בעל שבת מוסר
- ט - רבי יהודה החסיד, בעל ספר חסידים
- י - רבי בערל איזנישטיין, הרוגי לוד
- יג - רבי משה פיינשטיין מח"ס אגרות משה

מעשה שהיה

קודש לה'

**"ופתחת עליי פתוחי
זתם קודש לה'"** (שמות

כח. לו) הגאון רבינו דוד
לוריא זצ"ל, הידוע יותר
בכינוי "רד"ל", נחשב לאחד
הבולטים שבגדולי ישראל בדור
שלאחר הגאון רבי אליהו מווילנא זצ"ל.

חכם כולל היה רבי דוד, אשר כל רז לא אניס ליה. בקי בכל חדרי התורה שלא
הניח עניין ונושא שלא עסק בו. בעומק ההבנה ובהיקף הידיעה. כך שמוצאים
אנו את חידושיו גם על שרשי לשון הקודש, גם על המדרשים, על התוספתא,
על התלמוד בבלי והירושלמי, על הזוהר ועל שאר חלקים בתורת האמת.

חשקו האדיר לידיעת התורה לא ידע גבול. אין לתאר את גודל שמחתו
כאשר הגיע לידי כתב יד חדש מתורתו של אחד הראשונים. כאשר זכה
לראות לראשונה את המסכתות הקטנות שנדפסו מכתב יד עתיק, ברך
ברכת "שהחיינו" בחדוות קודש ומיד התיישב לחבר עליהם ביאור נאות.
כמו כן פיזר הון רב כדי לגאול כתבי יד מידיהם של הנכרים וספריותיהם, כדי
להדפיסם לתועלת הרבים. את מכריו, שהיו נוסעים לארצות רחוקות, היה
מצייד בסכומי כסף גדולים על מנת שלא יהססו וירכשו את כתבי היד של
רבותינו הראשונים בכל מחיר שיושת עליהם.

סגולתו היתה מידת ההתמדה בלימוד התורה. היא שהביאה אותו להיקף
הידיעות העצום בו ניחון. על מידה זו מסופרים סיפורים לרוב.

כל ימיו היה חולה במחלת ריאות קשה. ועם זאת עסק בתורה יומם וליל. וכמו
גדולים אחרים גם הוא נהג בלילות החורף הקרים להניח את רגליו בקערת
מים קרים, כדי שלא תחטפנו שינה.

ביום, מספרים תלמידיו, היה ישן כחמישית השעה. ואילו בלילה ישן שעות
מועטות, בתחילת האשמורת הראשונה. לאחר מכן קם, ערך תיקון חצות
וחזר ללימודו. הרד"ל היה מחשובי דורו, כך שנזדמן לא אחת אסיפות עסקנים
ורבנים בהן דנו בענייני הכלל. באחת מאותן אסיפות, חשו המשתתפים כיצד
קם הרד"ל לפתאום, פורש מן המסובים ומתבודד עם עצמו בפינה רחוקה.
לאחר שהות מה, ניגש בצעדים נמרצים אל מקום מושבו של אחד מתלמידיו,
לחש לו דבר מה באזנו ומיד שב אל הדיון.

סיפר התלמיד לאחר מכן, מה קרה. רבו ניגש אליו, כי באותו רגע נפל במוחו

רעיון כיצד לבאר את דברי הסוגיא בקידושין (דף ו, א) הדנה בנושא לשונות
קידושין. לפתע עלה בדעתו לבאר את הסוגיא על פי דרך הסוד. וכשהתבררו
לו הדברים, מיהר להשמיעם באזני התלמיד.

בסוף ימיו העלילו עליו המשכילים באזני השלטון. במסגרת עלייה זאת, זויפו
מספר מכתבים בשמו ופסקאות בפירושו על פרקי דרבי אליעזר. בהן קרא
כביכול למרד נגד שלטון הצאר הרוסי.

הרד"ל נידון למאסר. למעלה ממאה ימים הוא שהה בתוככי הכלא שבמצודת
שליסלבבורג, אותם הוא ניצל עד תום ללימוד התורה. לבסוף יצאה צדקתו
לאור. השופטים הגויים השתכנעו בטוהר כוונותיו,

שחררו אותו, ועל חשבון הממשלה שלחוהו לביתו. כבוד גדול עשו לו בכל
מקום אליו הגיע בדרך לעירו. כששאלוהו לקורותיו בכלא, השיב שקיבל על
עצמו בנדר שלא לדבר עם שום אדם עד שישלים את לימוד האלפסי עוד
ארבעים פעם, תוספת לשישים פעם שכבר הספיק ללמוד בכלא עצמו.
ארבעה חדשים נוספים הקדיש להשלמת המשימה.

את הסיפור הבא, המלמד על תכונת ההתמדה שהיתה טבועה בו עוד מנוער
- סיפר הוא עצמו. במיוחד על חסדי הבורא שהתגלו לו באותו מקרה.

הרד"ל היה בן תשע כשקרה הדבר. דוכס העיר בא יום אחד לבקר בביתו של
אביו הגאון. הדוכס הגיע בלוויית מורה מדופלם אותו הביא מיוחד מצרפת
כמורה לילדיו. שמעו של הילד הפיקח הגיע גם לאוזניו של הדוכס. משום כך
הביא איתו לבית הרב גם את המורה, למען יתהר על קנקנו של ילד הפלא.
ואכן הנער הקטן הפליא בתשובותיו במקצועות חשבון וההנדסה עליהם הוא
נשאל. הדוכס ברוחב לבו, הודיע לרב על הזכות שהוא מעניק לבנו ללמוד יום
יום בחברת ילדיו שלו, מפי המורה הפרטי.

הדוכס קבע גם עם אביו של הרד"ל שסידור זה אינו חד פעמי, כי אם לתמיד.
כל יום אחרי הצהרים, יבוא הילד לארמון הדוכס ללמוד שפות זרות וענינים
נוספים מחכמות העולם.

הרד"ל עצמו שתק כשראה את אביו והדוכס עוסקים בנושא. אימת הדוכס
שמה רסן למתחולל בקרבו. אולם רק עזב הדוכס את הבית, פרץ הנער בבכי
קורע לב. השעה שעליו ללכת לבית הדוכס, היתה אצלו קודש לחזור על
תלמודו: כל הלילה בכה הנער על כך שנגזר עליו להקריב שעה יקרה זו.

וכך סיפר הרד"ל: עם אור היום אחרי אותו לילה של בכי, עברה שמועה בעיר:
המורה מבית הדוכס נעלם, בנסיבות מסתוריות. ויהי לפלא.

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

מותר ואסור

1. מהו שיעור השמן שהיה הכהן ממלא במנורה?
2. על שום מה נקראו "אבני המילואים"?

כך ניהג הרוצה לצאת ידי שמים: אם אחד בא אליו ורוצה לספר לו על חברו, והוא מבין שרוצה
לספר עליו דברי גנות, ישאלנו מתחלה, אם הענין הזה יהיה נוגע לי על להבא, או שאוכל לתקן את
הדבר בהוכחה וכדומה? אם יאמר לו, שנוגע להבא, או שהוא יכול לתקן את הדבר, מותר לשמוע,
ולא יאמין, עד שיתברר הדבר. אבל אם יבין מתשובתו, שלא יהיה תועלת מזה, או שיבין שהוא
מעליל עלילות ברשע מחמת גודל שנאתו אותו - אסור אפילו לשמוע ("חפץ חיים")

מאוצרו של מורנו ורבתנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

רמז לבית המקדש במצות המנורה

השלישי יגיע רק אחרי שיתקיים מנין "כתית" במקדש ראשון ושני שבהם תדלק המנורה, באו היונים וטימאו בזדון את המנורה וכיבו את נרותיה ורצו בזה לחבל במנין כתית וממילא לפגום גם בבנין בית המקדש השלישי שיבא רק אחרי שתתקיים ההדלקה של מנין כתית.

וזהו הנס הגדול של פך השמן, שהחזירו ישראל את ההדלקה של המנורה והשיבו את מנין כתית ובכך הצילו את בית המקדש השלישי, שיוכל להיבנות לעולמים בזמנו ובעתו ויישאר לעולמים. כיון שזמנם של בתי מקדשות הראשונים תם, כמנין כתית.

ולפי זה יש לתרץ את קושיית הבית יוסף (או"ח תר"ע) מדוע חוגגים את חג החנוכה שמונה ימים והרי ביום הראשון לא היה נס, כיון שפך השמן הספיק ליום אחד, ורק בימים הבאים דלקה המנורה בנס לעוד שבעת ימים. אמנם לפי מה שביארנו, מובן שעצם מציאת פך השמן והדלקת המנורה ביום הראשון - זה הנס הגדול שהציל את המקדש השלישי ונתן תקומה עולמית לעם ישראל, וזה הרי היה ביום הראשון גם כן.

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (שמות כז, כ) כתב בעל הטורים: "כתית" בגימטריא ארבע מאות ועשר וארבע מאות ועשרים,

רמז לבית ראשון ושני שעמדו - הראשון ארבע מאות ועשר,

והשני ארבע מאות ועשרים, שבהם תהיה נוהגת הדלקת המנורה. והוסיף בספר תולדות יצחק (פרשת תצוה), ש"למאור" זה רמז למקדש השלישי שיתקיים לעולם כמו שמסיים הפסוק "נר תמיד". נראה לפי זה להסביר מדוע היונים רק טמאו את השמנים ולא הרסו את בית המקדש לחלוטין. אלא שרצונם האמיתי היה לפגום בבית המקדש השלישי שאמור להתקיים לעולם. וכיון שבית המקדש

מן המעיין

"את הכבש אחד תעשה"

בבקר ואת הכבש השני

בין הערביים". (כט. לט)

פסוק זה נדרש יפה בפיו של בעל "הדרש והעיון": כל אדם, צריך הוא להשתדל ולעבוד את הש"ת גם בשנות נעוריו -

בבוקר חייו, וגם לעת זקנותו - בערב

ימיו. בנעוריו הרי הוא בריא וחסון בגופו, ומאידך

גיסא דעתו קלה היא ורופפת. ובזקנותו, דעתו כבר מיושבת היא,

ברם כוחות גופו נחלשים והולכים ואין עוד כוחו במותניו. על האדם

איפוא, ללמוד מתמיד של שחר, שיקבל עליו עול מלכות שמים בזמן ששמש

חייו מתחילה לזרוח, ואל ילך שולל אחר הבלי העולם.

וכך גם ילמד מתמיד של בין הערביים,

שאף בזמן ששמש חייו נוטה כבר לשקוע, אל לו להרפות את ידיו, אלא יתחזק

בעבודת הש"ת.

אור הזוהר

"ועשית ציץ זהב טהור" (כח. לו)

אמר רבי יוסי: בא וראה שכבר אמרו שכל אותם עזי מצח שאין להם בוש, אין

להם חלק בעולם הזה ובעולם הבא. וכל אותם עזי מצח שהיו בישראל, כאשר

הסתכלו באותו ציץ - היה לבם נשבר והיו מפשפשים במעשיהם,

לפי שהציץ בנס היה עומד וכל מי שהסתכל בו - היה בוש במעשיו, ועל כן

היה הציץ מכפר על אותם עזי פנים ועזי מצח. אותיות סוד השם, היו מאירות

ובולטות ונוצצות, וכל מי שהיה מסתכל בהתנוצצות האותיות, נפלו פניו מאימה

והיה נשבר לבו. ואז באופן זה היה הציץ מכפר עליו, כיון שהוא גרם לשברון לבו

ולכניעתו לפני קונו.

"כתית למאור להעלות נר תמיד". (כז. כ)

רבי יעקב יוסף גינז זצ"ל, פירש פסוק זה בדרך רמז: דהנה אמרו רז"ל (מסכת

מגילה דף ו:) יגעתי ומצאתי תאמין - בדברי תורה אם מייגע האדם באמת ולומד

בהתמדה רבה ובתשוקה גדולה, אזי מובטח הוא שימצא כדי מידתו ויזכה לאור

התורה הקדושה. מה שאין כן בענין עסק פרנסתו, יארע כמה פעמים שהאדם

משתדל בכל תוקף, והולך ונוסע לשוקים למכור סחורתו, ולבסוף מעלה בידו

חרס ולא הרויח מאומה. והנה תיבת "כתית" - פירושו, מייגע ביגיעה ומכתת את

גופו בעינויים וסיוגופים. ברם רק "כתית" - למאור, זאת היגיעה מועילה היא רק

למאור, דהיינו לזכות למאור הגדול למאורה של תורה. אבל לא כתית למנחות,

דהיינו "מנחות" ענין ועסקי המחיה והכלכלה, שלזה לא מהני הכתית, היגיעה

וההשתדלות הרבה, רק מתחת יד ה' הוא. ("הרי בשמים").

"להעלות נר תמיד" (כז. כ)

הדא הוא דכתיב: 'כי נר מצוה ותורה אור'. הרבה פעמים שאדם מחבב בלבו

לעשות מצוה, ויצר הרע שבתוכו אומר: מה לך לעשות מצוה ומוחסר את נכסיך,

עד שאתה נותן לאחרים תן לבניך... ויצר הטוב אומר לו: תן למצוה. ראה מה

כתיב 'כי נר מצוה' - מה הנר הזה כשהוא דולק, אפילו אלף אלפים קרוינין וסבקיין

(מיני נרות הן - "מתנות כהונה"), מדליקין הימינו אור במקומו. כך כל מי שיתן למצוה

אינו מחסר את נכסיו. לפיכך נאמר "כי נר מצוה ותורה אור". ("מדרש רבה").

"והישב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה" (כח. ח)

כלל ידוע הוא שבמצוה "מחשבה טובה מצטרפת למעשה",

ואפילו אם נאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.

לאור רעיון זה, פירש הגאון חיד"א בשם רבינו אפרים זלה"ה את הפסוק: "והישב

אפודתו" - מחשבה של מצוה, שמקטטת את האדם (אפוד פרושו: קישוט),

הריחי "כמעשהו" - כאילו כבר עשה את המצוה. אך במה דברים אמורים,

כאשר "ממנו יהיו" - שרצה באמת לעשות את המצוה ורק נאנס ולא עשאה...

בדרך אבות

ממעשיהם של צדיקים

לכתוש בנחת!

ברבים את תלמידיו הגדולים, לשפוך עליהם אש וגפרית בתוכחת מגולה, כשהכוונה אינה אלא למישהו אחר מבין המאזינים, אשר יבין בסופו של דבר, כי אך אליו בלבד כווננו הדברים. מלבד זאת, הוא היה מספר סיפור באוזני הקהל או שיחה אשר נסובה לכאורה על מילי דעלמא, ובתוך כך לעורר את מחשבות השומעים להתחרט על מעשיהם ולשוב על עוונותיהם. בדרך זו מסופר בספר "מאור ושמש" (פרשת דברים) על רבי אלימלך "שהיה עומד לפני ביתו, וסבבוהו בני אדם במעגל והוא היה עומד באמצע, וסיפר מעשה לפניהם, וכל אחד ואחד מהם נשבר לבו ובטוח היה כי סיפר את המעשה במיוחד עבורו ורמז על מעשיו שאינם טובים ועי"ז היה מתעורר בתשובה.

מי מסוגל?

בחורף של שנת תר"צ התכנסו כל גאוני וצדיקי פולין בראשות החפץ חיים, בוורשה, לאסיפה הסטורית למען ביטול גזירת ה"חדרים". והנה אחד מן הקרואים לאסיפה, שהיה מגדולי הדור, איחר לבוא, ולשאלת החפץ חיים הסביר את איחורו, בטרדות אישיות שהעסיקוהו. נזף בו החפץ חיים: "וכי לא ידוע למר מקרא שכתוב בשירת דבורה: 'אורו מרוז... כי לא באו לעזרת ה' בגבורים', ונחלקו בגמרא (מו"ק טז.) אם 'מרוז' היה גברא רבה או שרו של סיסרא בשמים, ואיחרו לבוא לעזרת בני ישראל, משמע: גם אנשים גדולים ואפילו מלאכים נתבעים ונותנים על כך את הדין! כפי המסופר בספר 'פאר הדור', השתררה באולם האסיפה דממה מתוחה. או-אז קם הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין וצ"ל על רגליו, וביקש בפיקחות להפיג את האוירה המאוימת. וכך הוא אמר בבדיחותא: 'כל ימי הייתי תמה: בשלמא אנשים פשוטים - שומעים מוסר מן הרבנים והמגיידים. האדמו"רים מחנכים את חסידיהם, אך מי הוא המסוגל להטיף תוכחה ומוסר בשעת הצורך למטיפים עצמם, לגדולי ישראל? עכשיו נחה דעתי, יש לנו ברוך השם את החפץ חיים, הגדול שבגדולים, אשר לא ישא פני איש ומוכיח את הגדולים כקטנים...'

את המנורה הטהורה העלו בשמן זית שהיה "כתית למאור" ודרשו חז"ל: "כתית למאור - ולא כתית למנחות". מהלכה זו, הסיק האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר זצ"ל, יסוד מוסד בהלכות חינוך בכלל ולענין תוכחה בפרט: כאשר באים להוכיח ולהדריך את הזולת, יש להזהר לעשות זאת בנועם, ברכות ובאופן מכובד, כי רק בכך תושג המטרה. וזהו אפוא מה שאמרו: "כתית" - כאשר מוכיח האדם את הזולת ומבקש לכתת את לבו, יכוון את אופן התוכחה "למאור" - כדי להורות ולהאיר לפניו את הדרך הישרה. "ולא למנחות" - אבל לא כדי להנחיתו ולהשפילו... בספר תפארת שלמה מובא בשם היהודי הק' מפשיסחא, שהוא קיבל מהאדמו"ר רבי דוד מלעלוב זצ"ל, שלא להוכיח את ישראל בתוכחות ונאצות, רק להתהלך בנחת ולקרב לבן באהבה ולעורר ליראת שמים. וכבר לימדנו שלמה המלך ע"ה בחכמתו "דברי חכמים בנחת נשמעים מזעקת מושל בכסילים" (קהלת ט-יז) כלומר: דברי חכמים הנאמרים בנחת, נשמעים ומקובלים יותר מזעקת מושל בכסילים. לכן ירגיל אדם עצמו לדבר בנחת. לצדיק רבי אלימלך מליזענסק זצ"ל היו לו דרכים שונות כיצד לעורר את העם בתוכחתו. כך כתב רבי אלימלך בספרו נועם אלימלך (פרשת אמור): דרך הצדיק, להוכיח עצמו תמיד בכל עת, ואומר בפני בני אדם תמיד, שהוא מקולקל במעשיו, והוא פורט לפניהם חטאים שעושים אותם שאר בני אדם, ותולה הצדיק הזה בעצמו אותם חטאים, כאילו עשאוהו. ועל ידי זה, הוא מכניס בלבם יראה גדולה, והם שבים מעוונותיהם. ונאה דורש נאה מקיים. דרך נוספת היתה לו: להוכיח

אנשי אמונה תולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

צדקה בגופו ובממונו

רבי ניסים אביצורר סיפר למו"ר שליט"א, שזקנו רבי פינטו זיע"א, היה קורא לו כמה וכמה פעמים, כדי שילך עמו לאסוף כספים מאנשי העיר, ואחר כך לחלק אותם לצרכי צדקה. לא כל אחד זכה להתלוות לרבי חיים באיסוף הכספים, באשר היתה זו זכות גדולה, והוא, רבי ניסים זכה לכך. כל יום שישי היה רבי חיים יוצא לאסוף מצרכי מזון, ובאותו יום הוא לא היה אוסף כסף. הסיבה לכך היתה כיון שידע כי הזמן מאוחר, והעניים לא יספיקו לקנות בכסף זה מצרכים לשבת. בשל כך היה נוהג בימי שישי ליטול מאנשים רק מצרכי מזון, כך שהוא יוכל לתתם מיד לעניים כדי שאלו יוכלו להתקיים בשבת. לעומת

זאת, בשאר ימי השבוע הוא היה אוסף כסף ונותן אותו לצדקה. כשרבי חיים זיע"א היה מגיע לבתי האנשים ליטול מהם את המצרכים, הוא היה מדבר אליהם דברי נבואה, והיה יודע לומר לנשים את הכמות שהן בישלו באותו יום, וכמה הם יאכלו במשך ימי השבוע, ואם כן, את המותר יכולות הם ליתן לצדקה. רבי ניסים אביצורר היה פעמים רבות מתפלא על הדבר; אנשים שראשם כולו שקוע בתורה ובמצוות ובקדושה וטהרה, עוזבים את הכל ומוסרים את נפשם למען הזולת. וזוהי גדלותו של כ"ק רבי חיים זיע"א: במקום לעסוק בתורה, היה רבי חיים משפיל את עצמו והולך מבית לבית לאסוף מצרכי מזון לעניים ולנצרכים.